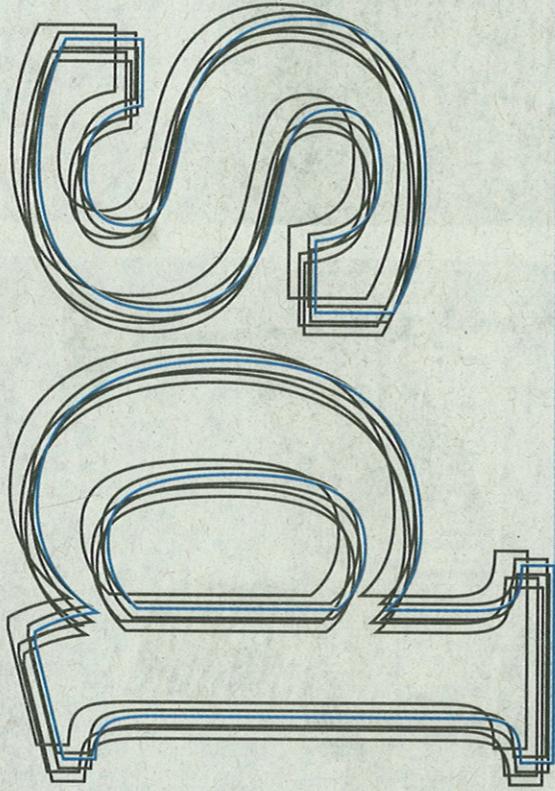

Een starterswoning
aan de Dappermarkt

5

De wooncarrière
van onderzoeker
Gert Hekma

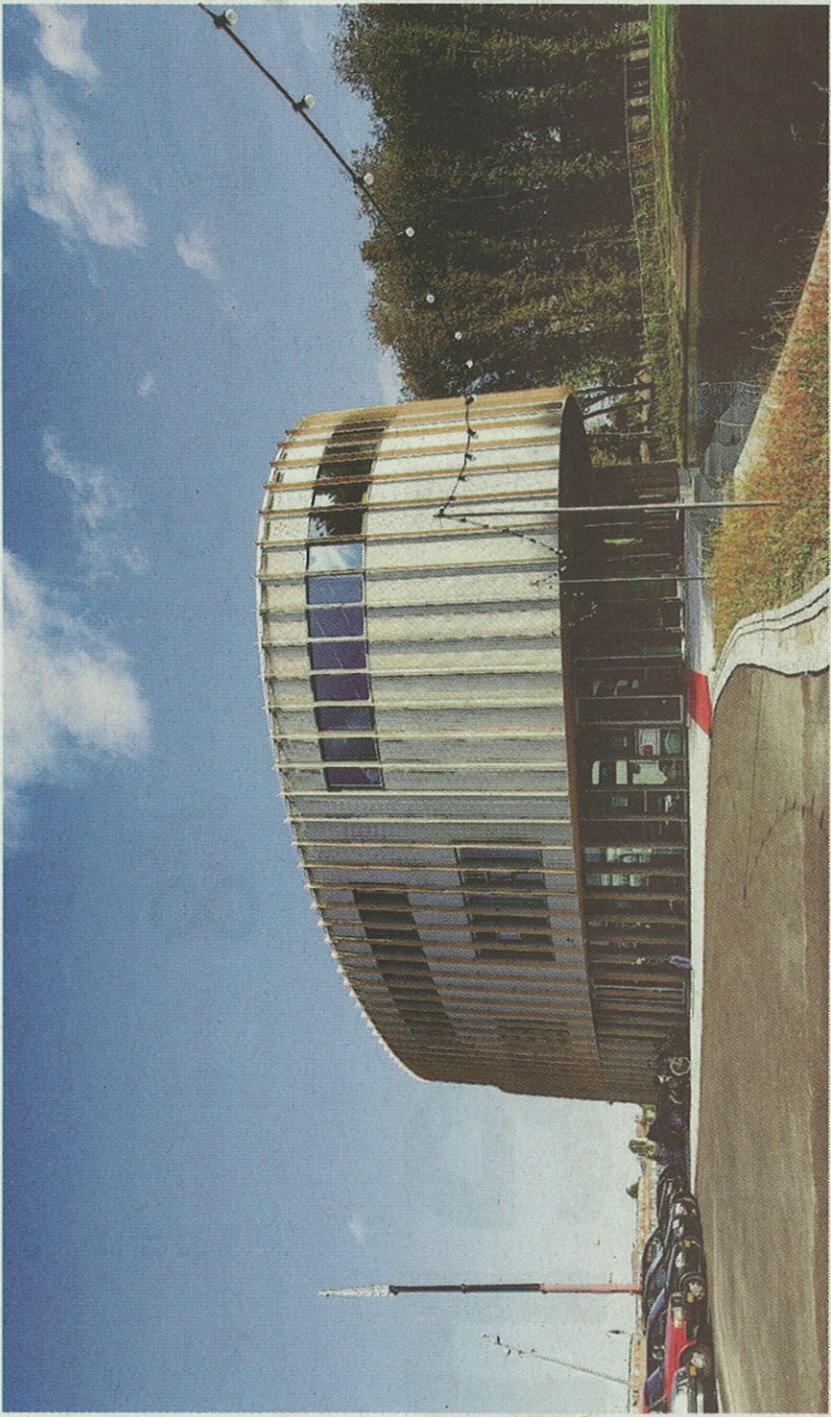
8

- 10 nut & genoegen
- 11 het weer
- 13 uit
- 14 televisie
- 16 strips

Wonen

Het mooiste van Zuidoost

Bijlmerparktheater, Anton de Komplein 240: buurthuis en theater in een.

In Zuidoost staan echt niet

Tien jaar geleden won architect Hans van Heeswijk de eerste architectuurprijs van Amsterdam-Zuidoost. Sindsdien is er in het stadsdeel heel wat bijgebouwd. Hoog tijd voor een tweede prijzenronde.

tekst CAROLINE ABCOUWER / foto's RUBEN SAN AJONG

Ze woont zelf ruim dertig jaar in het stadsdeel. Dus nee, echt verhoeft stadsdeelbestuurder Els Verdonk niet te gaan om de genomineerde projecten voor de Architectuurprijs van Zuidoost te bekijken. In die dertig jaar heeft ze de wijk zien veranderen. En vooral de afgelopen tien jaar is er heel wat bijgebouwd. "Mensen die de wijk lang niet in de Bijlmer zijn geweest, herkennen het stadsdeel niet meer terug."

Ooit stond architectuur in Zuidoost gelijk aan hoogbouw in de vorm van een honingraat. Maar inmiddels is de wijk vele nieuwe of

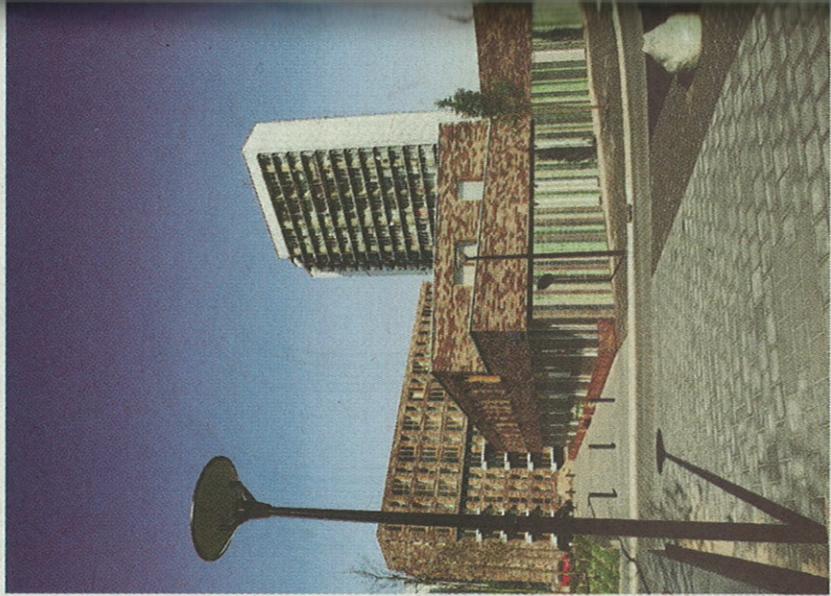
vernieuwde gebouwen rijker en zowel hoog- als laagbouw te vinden. En dus werd het volgens Verdonk voor de Zuidoost Architectuurprijs. Twee prijzen dit keer. Met één winnaar die door een vakjury gekozen wordt en één winnaar die het publiek kiest. Eigenlijk een nieuwe ronde van een al bestaande prijs. Want tien jaar geleden werd, om de vernieuwing van Zuidoost kracht bij te zetten, de prijs voor het eerst uitgereikt.

Bijkomend voordeel van een architectuurprijs is volgens Verdonk dat die mensen uitnodigt weer eens met een frisse blik naar de buurt te kijken. Verdonk: "Niet elke

vernieuwing valt direct op. Maar tegen mensen die nog altijd denken dat er alleen maar dozen worden teruggebouwd, zou ik willen zeggen: loop eens rond en kijk eens goed. Er zijn heel aardige buurten te vinden waar woningen in een halve cirkel zijn gebouwd, in combinatie met appartementen en eengezinswoningen. Die verscheidenheid is echt heel mooi."

Ook juryvoorzitter en directeur van het Architectuurcentrum Amsterdam, Maarten Kloos, vindt in de architectuurprijs een goede gelegenheid de wijk voor zichzelf weer eens goed in kaart te brengen. "Het aardige van betrokkenheid bij zo'n prijs is dat je in korte tijd weer op de hoogte bent van wat in zo'n stadsdeel wordt gerealiseerd.

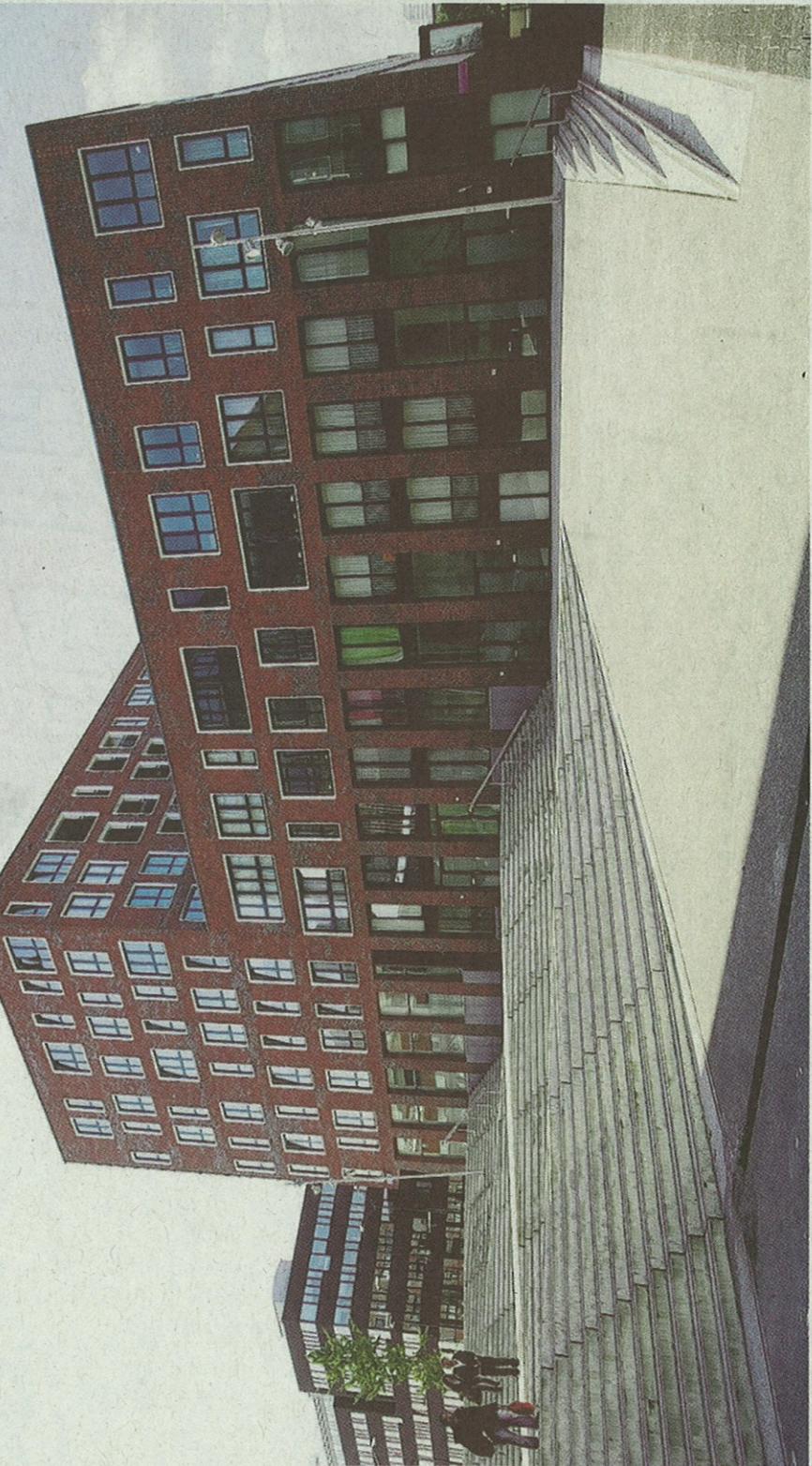
In het geval van Zuidoost komt daarbij dat je je realiseert dat het publiek niet zo goed op de hoogte is van de architectonische kwaliteit

Nieuw Kempering, Eerste Kekerstraat 00: een dorpsgevoel.

van de Bijlmer. Dat wordt misschien versterkt doordat de Bijlmer niet een zekere regelmaat negatief in het nieuws is en vooral veel ouderen nog het oorspronkelijke beeld van de Bijlmer voor ogen hebben, het beeld van het honingraatflats en de grote openbare ruimten. Dat is jammer. Want er zijn immiddels veel intiemere buurten, een soort dorpen, ontstaan. Er is de afgelopen tien jaar hard gewerkt aan de vernieuwing en er is ook echt iets bijzonders ontstaan."

De jury kreeg de opdracht uit een lijst van twintig projecten een selectie van vijf te maken en een winnaar te kiezen. Het publiek kent via internet aan één van de twintig projecten de publieksprijs toe. Op 17 februari zal de vakjury bekend maken wie zich de winnaar - of winnaars - van de tweede Architectuurprijs van Zuidoost mogen noemen.

Fénice, Bijlmerdreef 122-552: de juiste schaal op de juiste plaats.

Hooftstad

Taibah-moskee, Bijlmermeer

Zou de goede columnist dat hele eind wel fietsen, nu hij het weer zo akelig vond, nu hij het weer zo akelig vond? Met frisse zin toch maar op de matzwartse Muof – o zo snel – gesprongen, op naar de Baarsesweg. Dat is overigens helemaal geen weg, maar een kade langs een kanaal. Vroeger was hier de Riva-garage gevestigd. Ranke, Italiaanse houten speedboten met met boterzacht crèmekleurig kalfsleer gecapitonnerde kuipstoeltjes waarin James Bond op het Lago di Como aan wrede Russische eenogige spionnen placht te ontsnappen, waren hier overigens in geen velden of wegen te bekennen. Opel Kadets in diverse teinten beige des te meer. Maar dat terzijde.

Toen ik, waarschijnlijk nogal onbenullig kijkend, aan de rand van een onaangegetaste bouwput stond, schoot mij ineens te binnen dat hierover inderdaad nogal wat te doen geweest was. Lets met buitenlandse radicaliserende moslimorganisaties, niet-traceerbare geldstromen en fuserende woningcorporaties. Kortom, geen minaret te bekennen.

Andere moskeeën die mij te binnen schoten, leenden zich evenmin voor een beoordeling op basis van architectonische argumenten. De Al Kabirmoskee op de Weesperzijde voegt zich bijna besmukt in de gevelrij en laat zich slechts herkennen door een paar Arabisch ogende gestuktuur booggewes. Onder de El Moughssinimoskee, aan de Meeuwenlaan in Noord, schreef ik eerder een column. Aan het schattige, met turkoizen badkamertegeltjes beplakte koepeltje kan zelfs de meest rabiate Wildersadept zich geen buil vallen. De drukke moskee op de Rozengracht is gevestigd in een leeggelopen katholieke kerk.

Dan is er nog de Taibahmoskee, diep in de Bijlmer. Maar dat weer! De metro met al die natte jassen is als optie zo mogelijk nog onaantrekkelijker. Dan maar online. Googelend door de statistieken

lijkt de regel was op het gebied van stadsvernieuwende bouwkunst, gaf de schoonheidscommisie – de voorloper van het huidige onvolprezen welstandscommissie – zonder slag of stoot toestemming voor dit zelfs voor die tijd nogal liefdeloze bouwsel. Een rechthoekige doos met daarop botweg twee uitvormige koepels, afgewerkt met een op kopkenkleurige kunststof gelijkend materiaal. Al even ongeinspireerd zijn op de vier hoeken een paar bloedstollende saaie torens geplaatst, die slechts in silhouet doen denken aan de adembenedende hemelpriesters die de skyline van Istanbul en Cairo domineren. Het diepste punt zijn de thermopane isolatielagsspuiten in de Efteling.

En hoewel ik een radicale tegenstander ben van volksraadplegingen, zou ik het bij een mogelijk referendum wel weten.

Ondertussen hoede ik de wind door de bomen steeds harder waaien.

RONALD HOOFTSTAAD

r.hooft@parool.nl

alleen dozen

Aan een voorspelling over de uitslag waagt Kloos zich 'vooral nog niet. Al was het maar omdat de genomineerde projecten daarvoor te veel van elkaar verschillen. Zo vond de jury volgens Kloos dat de plint – de onderste twee lagen – van de flat Grubbeheue zich van andere plinten onderscheidt door de vanzelfsprekende, sobere uitsstraling. "Als je er rondloopt, lijkt het alsof het er altijd al in die vorm geweest is. De plint is ongelofelijk mooi ingepast in de bestaande omgeving," Fénice, een bouwblok langs de Bijlmerdreef met 268 woningen en bedrijfsruimten, vertoont meer

tegrond van het gesloopte flatgebouw, de karakteristieke honingraat, is als ruimte nog altijd aanwezig in de buurt. En in combinatie met de sobere materiaalkleur kent een heel fraaie woonomgeving op."

Naast de drie woonprojecten zijn er nog twee bijzondere gebouwen genomineerd: het Bijlmerparktheater en een schoolgebouw, de HES. Het theater noemt Kloos een geslaagd voorbeeld van een huurthuis van de HES is bijzonder omdat het een enorme stroom studenten kan verwerven zonder dat je er het gevoel krijgt dat je met teveel mensen op te weinig vierkante meters zit.

Kloos: "Er zit enorm veel lucht in het gebouw, met serres die intern voor een fris klimaat zorgen. Het gebouw, met zijn grootstedelijke sfeer, staat dicht bij het metrostation heel erg op zijn plaats. Net als het theater dat meer in het groen staat. Andersom zou totaal fout zijn geweest."

Een persoonlijke favoriet wil Verdonk niet prijsgeven. En natuurlijk valt er voor Zuidoost nog wel wat te wensen. Daarbij mag de lat gerust wat hoger worden gelegd. "We zijn nog niet klaar met de vernieuwingsoperatie. Maar terwijl het streeven voorheen was een gewone wijk in Amsterdam te worden, wordt het nu tijd dat we bijzonderder worden dan het gemiddelde Amsterdam. Ik roep altijd dat we het meest dynamische stadsdeel van Amsterdam zijn. En daar ben ik trots op ook."

Ook Kloos spreekt zijn persoonlijke voorkeur niet uit. Maar dat het moeilijk is de verschillende projecten met elkaar te vergelijken, wil hij ten stelligste tegenspreken. "Er zijn altijd mensen die zeggen dat je geen waarbij ik mezelf afvraag: stel dat er appels met peren mag vergelijken. Maar daar moet je geen halszaak van maken. Ik heb ook een trucje waarbij ik een oom uit Amerika op bezoek zou kunnen die hier in een tien jaar geweest is. Welk gebouw zou ik dan met hem willen bekijken? Ik pleit vooral voor zorgeloosheid. Anders kom je er echt niet uit."

HES, Fraijlemaborg 133: enorm veel lucht in het gebouw, met serres die voor een fris klimaat zorgen.

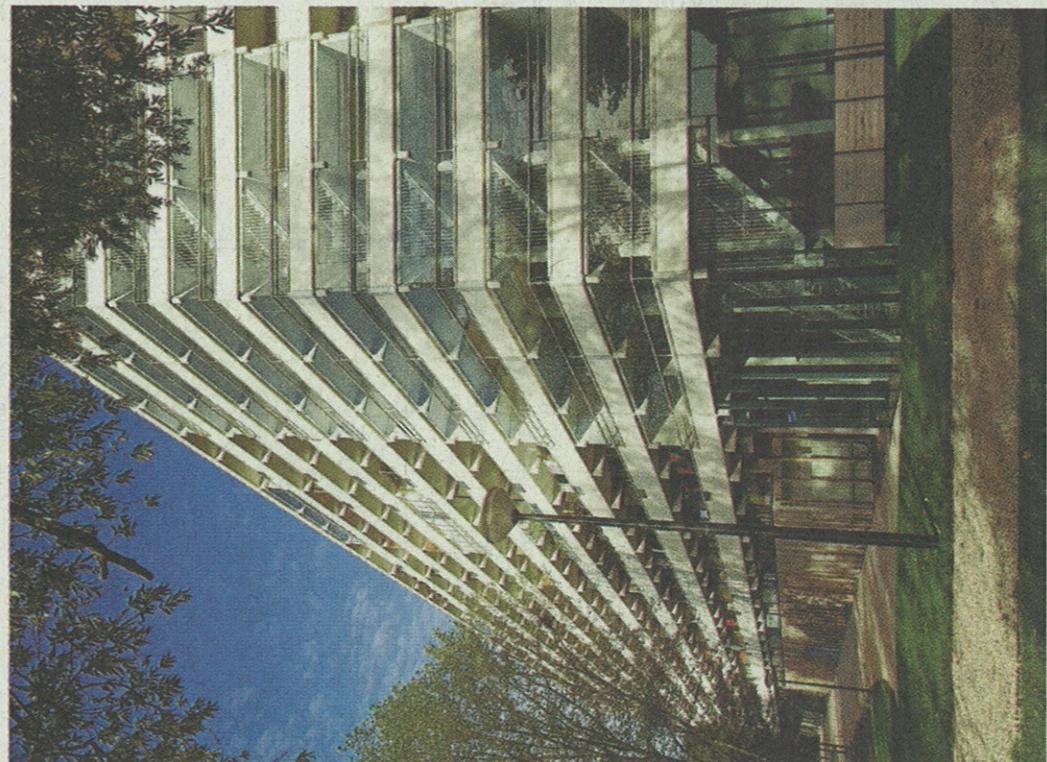

FOTO KLAAS FOPMA

W = weergaloos, wereldklasse

G = gewoon goed

T = tegenvalller, kan zoveel beter

N = niet best, omlijden

Z = zand erover en aanstampen!

Ztemmen kan van 9/12 t/m 12/2 op www.zuidostarchitectuurprijs.nl.

Zgrubbeheue: een plint met een vanzelfsprekende, sobere uitstraling.